

DOUGLAS ADAMS (1952–2001), scriitor și scenarist britanic, a debutat încă din anii de liceu în publicații locale din Cambridge, unde eseurile sale umoristice, pe teme filozofice, s-au bucurat de mare succes. După ce a renunțat la St John's College și s-a mutat la Londra, a început să colaboreze cu BBC ca scenarist, calitate în care s-a remarcat, printre altele, pentru producții ca *Doctor Who*. Adams este cunoscut îndeosebi drept creator al *Ghidului autostopistului galactic* (Editura Nemira, 2014), serie începută sub forma unui program de radio la BBC și transformată în cinci cărți, o serie de televiziune, benzi desenate și un film. În 1987, Adams a publicat *Dirk Gently. Agenția de investigații holistice*, roman pe care scriitorul îl caracterizează drept „un fel de gotic-horror-polițist-călătorie în timp-dragoste-comedie-epopee, focalizat pe noroi, muzică și mecanică cuantică”. În 2016, BBC și Netflix au transformat romanul într-un serial de succes ce-i are în rolurile principale pe Samuel Barnett și Elijah Wood.

DOUGLAS ADAMS
DIRK GENTLY.
AGENȚIA DE
INVESTIGAȚII
HOLISTICE

Traducere din limba engleză

DAN SOCIU

De data aceasta n-aveau să mai fie martori. De data aceasta de față erau doar pământul mort, tunelele și o burniță ușoară dinspre nord-est, de felul celor ce par să însoțească atâtea evenimente importante.

Furtunile de ieri și de alaltăieri și inundațiile de săptămâna trecută se potoliseră. Cerul era încă acoperit de nori, dar în înserarea mohorâtă mai cădeau acum doar picături răzlețe, monotone și înțepătoare.

Vântul mătura câmpia întunecată, șerpua printre dealurile joase și izbea cu putere de-a lungul unei văi străjuite de o construcție, un fel de turn însingurat, înălțându-se ușor înclinat deasupra noroiului de coșmar.

Un ciot înnegrit, turnul părea o umflătură de magmă ieșită dintr-o gaură pestilențială a iadului și se înclina într-un unghi ciudat, ca și cum ar fi fost apăsât de ceva mai teribil decât greutatea sa considerabilă. Părea un lucru mort de multe ere.

Singura mișcare era cea a unui râu de noroi ce se târa pe fundul văii pe lângă turn. La vreo doi kilometri mai încolo, râul trecea printr-un defileu stâncos și dispărea în adânc.

Dar pe măsură ce se înnopta, devenea clar că turnul nu e cu totul lipsit de viață. În interiorul său clipea o lumină roșie.

Era abia vizibilă, deși, bineînțeles, n-o vedea nimeni, niciun martor, nu acum, dar era totuși o lumină. Odată la câteva minute creștea în strălucire și apoi se stingea încet, aproape de tot. În

același timp, un sunet ca o lamentație joasă era purtat de vânt, atingea apoi intensitatea unui țipăt de jale, după care se diminua lamentabil. A trecut o vreme și a apărut încă o lumină, una mai mică, mobilă. A urcat și a înconjurat turnul într-o spirală, cu mici pauze din când în când. Pe urmă lumina și silueta ce o ducea au dispărut înăuntru.

A trecut o oră și până la sfârșitul ei bezna a fost totală. Lumea părea moartă, noaptea, o absentă.

Și apoi luminița a apărut spre vârful turnului, acum crescând în intensitate. A ajuns rapid la strălucirea de dinainte și a continuat să se aprindă. Sunetul ascuțit care-o însoțea a devenit atât de acut, încât părea un țipăt. Țipătul s-a accentuat până a devenit un zgomot orbitor și lumina, o înroșire asurzitoare.

Și apoi, brusc, s-au stins amândouă.

A urmat o milisecundă de beznă tăcută.

O lumină nouă, albă, uimitoare, s-a ivit și a crescut din mocirla de sub turn. Cerul s-a înfuriat, un munte de noroi s-a unduit, pământul și cerul răgeau unul la altul, a apărut un roz oribil, transformat brusc în verde, apoi un portocaliu leneș a pătat norii și apoi lumina s-a stins și o beznă profundă, hidos de neagră a pus stăpânire peste noapte. Nu se mai auzea nimic în afară de clipocitul blând al apei.

Dar dimineață soarele a răsărit cu o lumină neobișnuită, la începutul unei zile ce era, părea să fie sau cel puțin ar fi părut să fie dacă ar fi fost cineva acolo să vadă, mai călduroasă, mai clară și mai luminoasă – o zi mai vie decât oricare alta. Un râu cristalin curgea prin rămășițele văii.

Și timpul a început să curgă cu adevărat.

||

Sus pe un promontoriu stâncos stătea un Călugăr Electric pe un cal plictisit. De sub rasa lui aspră, călugărul privea fără să clipească spre o vale în care lucrurile nu păreau a fi în regulă.

Ziua era fierbinte, soarele trona pe cer și își arunca razele asupra stâncilor cenușii și a smocurilor de iarbă înnegrite. Nu se mișca nimic, nici măcar Călugărul. Coadă calului zvâcnea puțin, încercând să facă vânt, dar atât. Altfel, totul era încremenit.

Călugărul Electric era un dispozitiv de ușurare a muncii, ca o mașină de spălat vase sau un videorecorder. Mașinile de spălat vase spală vase anoste în locul tău și te scutesc de plictiseală, videorecorderele se uită la programe TV anoste și te scutesc să te uiți tu însuși la ele. Călugării Electrici credeau pentru tine și te scuteau de o treabă din ce în ce mai obositoare, aceea de a crede tot ce se așteaptă lumea să crezi.

Din păcate, acest Călugăr avea o defecțiune și începuse să creadă tot felul de lucruri mai mult sau mai puțin la întâmplare, ba chiar lucruri pe care le credeau cu greu până și cei din Salt Lake City. N-auzise niciodată de Salt Lake City, bineînțeles. Și n-auzise nici de un quingilion, adică numărul de kilometri dintre acea vale și Great Salt Lake din Utah.

Problema cu valea era că, în prezent, Călugărul credea că valea și tot ce era cuprins în ea și în jur, inclusiv Călugărul însuși și calul Călugărului, era de o nuanță uniformă de roz. Ceea ce făcea

dificilă distingerea unui lucru de altul și imposibilă orice acțiune, orice deplasare sau măcar dificilă și periculoasă. De-aici și imobilitatea Călugărului și plictiseala calului, care avusese de dus multe la viața lui, dar era, în secret, de părere că cel de acum e unul dintre cele mai prostești.

Câtă vreme credea Călugărul chestiile astea?

Păi, din punctul de vedere al Călugărului, o eternitate. Această credință care muta munții – că toate sunt roz, împotriva evidenței – era solidă și durabilă, o stâncă. Lumea putea să arunce cu ce voia în ea, n-avea să se miște. Calul știa însă că în practică avea să dureze cam 24 de ore.

Și ce-i cu calul ăsta care avea opinii și era sceptic? Un comportament neobișnuit pentru un cal, nu? Poate că era un cal neobișnuit?

Nu. Deși, cu siguranță, un exemplar chipeș al speciei sale, era totuși un cal banal, la fel ca alții produși de evoluția convergentă în locurile în care se găsește viață. Dar caii au înțeles mereu mult mai mult decât lăsau să se vadă. E greu să ții în spate o altă creatură tot timpul, zi de zi, și să nu-ți formezi o opinie despre ea.

Pe de altă parte, e perfect posibil să stai tot timpul, zi de zi, pe altă creatură și să n-ai nici cel mai mic gând despre ea.

Când au fost proiectate primele modele ale acestor Călugări, s-a convenit că e important să fie imediat recunoscuți ca obiecte artificiale. Să nu cumva să arate ca niște oameni adevărați. N-ai vrea ca videorecorderul să zacă toată ziua pe canapea când se uită la TV. N-ai vrea să-l vezi cum se scobește în nas, cum bea bere și comandă pizza.

Așa că au construit Călugării cu un design original și cu capacitate de a călări. Asta era important. Oamenii, dar și lucrurile, arată mai sinceri când stau pe un cal. La fel, două picioare au fost considerate a fi mai potrivite și mai ieftine decât normalul de 17, 19 sau 23. Călugării au primit piei roz în loc de cele movulii, moi și fine în loc de cele crenelate. Li s-a restrâns numărul de guri și de nasuri la câte unul, în schimb li s-a dat un ochi în plus, adică aveau doi. O creatură ciudată, într-adevăr. Dar foarte pricepută să creadă cele mai extraordinare lucruri.

Acest Călugăr s-a defectat când a primit prea multe de crezut într-o singură zi. A făcut cuplaj, din greșeală, cu un videorecorder care se uita la 11 canale TV simultan și s-a produs o inflație de circuite ilogice. Recorderul trebuia doar să le privească, bineînțeles. Nu era nevoie să le și creadă. De aia manualele cu instrucțiuni sunt atât de importante.

Așa că, după o săptămână agitată în care a crezut că războiul e pace, că binele e rău, că luna e făcută din brânză albastră și că Dumnezeu are nevoie de mulți bani pe care să-i primească la o anumită casuță poștală, Călugărul a început să creadă că 35% dintre toate mesele sunt hermafrodite și apoi s-a stricat. Tipul de la atelierul de reparat Călugări a spus că are nevoie de o placă de bază nouă, dar pe urmă a zis că noile modele, Călugăr Plus, sunt de două ori mai puternice, că au o Capabilitate Negativă nouă, multi-tasking, ce le permitea să păstreze simultan în memorie până la 16 idei total diferite și contradictorii fără să genereze erori de sistem enervante, că sunt de două ori mai rapide și de cel puțin trei ori mai superficiale și că poți să iei unul nou la un preț mai mic decât costul unei alte plăci de bază.

Și asta a fost tot. S-a rezolvat.

Călugărul defect a fost trimis în deșert, unde putea să creadă ce voia, inclusiv că a suferit o lovitură teribilă a sortii când, de fapt, fusese doar o inconveniență minoră. Avea dreptul să-și păstreze calul, caii fiind atât de ieftin de produs.

Pentru un număr de zile și de nopți, pe care le-a crezut a fi, în mod variabil, trei, patruzeci și trei, cinci sute, nouăzeci și opt de mii șapte sute trei, a străbătut deșertul, punându-și încrederea lui simplă, Electrică, în pietre, păsări, nori și o formă de sparanghel elefant inexistent, până când a ajuns în cele din urmă pe cea stâncă înaltă, în fața unei văi ce nu era roz, în ciuda fervorii cu care credea Călugărul. Nici măcar puțin.

Timpul a trecut.

III

Timpul a trecut.
Susan aștepta.

Cu cât aștepta mai mult, cu atât mai mult nu suna sone-
ria la ușă. Sau telefonul. S-a uitat la ceas. Sosise momentul în care
se simțea îndreptățită să se înfurie. Era deja furioasă, dar în timpul
ei, cum s-ar zice. Acum intraseră în timpul lui și chiar și luând în
considerare traficul, obstacolele și tendința de a întârzia și invol-
burarea generală, trecuse jumătate de oră de la momentul despre
care el spusese, insistase, că e ultimul pe care și-l permit ca să plece
și că ea să fie pregătită.

A încercat să se îngrijoreze că i s-ar fi întâmplat ceva groaznic,
dar nu putea să creadă. Lui nu i se-ntâmpla nimic groaznic, iar ea
începea să-și spună că ar fi timpul poate să i se întâmple. Dacă nu,
poate că ar fi bine să-i facă ea ceva. Asta ar fi fost o idee.

S-a aruncat furioasă în fotoliu și a urmărit știrile la televizor.
Știrile o înfuriau. A schimbat canalul și s-a uitat o vreme. Nu știa
ce vedea, dar a înfuriat-o.

Poate că ar trebui să-l sune. În niciun caz n-o să-l sune. Poate
că dacă l-ar fi sunat, ar fi sunat și el în același timp și s-ar fi blocat.

A refuzat să recunoască și că se gândise la așa ceva.

Dracu' să-l ia, unde-i? Oricum, cui îi păsa unde-i? Ei nu, asta
era sigur.

De trei ori la rând o făcuse. De trei ori la rând e de ajuns. A
schimbat iar canalele furioasă. Era un program despre computere
și lucruri interesante pe care le puteai face cu computere și muzică.

Gata. Acum chiar gata. Știa că-și spusese asta cu câteva secunde
mai devreme, dar acum chiar era ultimul gata.

A sărit în picioare și s-a dus la telefon, apucând furioasă cartea
cu numere. A răsfoit-o repede și a sunat.

- Alo, Michael? Da, sunt Susan. Susan Way. Ai spus să te sun
dacă sunt liberă în seara asta și eu ți-am zis că mai bine mor într-un
șanț, mai ții minte? Uite ce-i, am descoperit deodată că sunt li-
beră, total liberă și că nu-i niciun șanț decent cât vezi cu ochii.
Fă-ți mișcarea acum, cât ai ocazia, așa te sfătuiesc. O să fiu la
Clubul Tangiers în jumătate de oră.

Și-a pus pantofii și haina, s-a oprit când și-a amintit că e joi și
că ar trebui să pună o casetă nouă în mesageria telefonului și după
două minute era ieșită pe ușă. Când, în cele din urmă, a sunat
telefonul, mesajul automat a răspuns dulce că Susan Way nu
poate să răspundă acum, dar, dacă apelantul vrea să lase un mesaj,
revine cât de repede poate. Tot ce este posibil.

IV

Era o seară de noiembrie răcoroasă, una ca pe vremuri. Luna era palidă și tristă, ca și cum n-ar fi trebuit să fie acolo sus în așa o seară. Se ridicase împotriva voinței ei și atârna ca un spectru bolnav. Șterse și încetșate, profilate pe umezeala ce urca din mlaștinile necurate, stăteau turlele bisericii St Cedd din Cambridge, o adunare fantomatică de clădiri ridicate de-a lungul secolelor, medievale lângă victoriene, Odeon lângă Tudor. Doar faptul că ieșeau împreună din ceață le făcea să pară că sunt cât de cât din aceeași familie.

Printre ele siluete de oameni se grăbeau de la o pată de lumină slabă la alta, tremurând, scoțând aburi pe gură, ce apoi se destrămau în urma lor în noaptea rece.

Era ora șapte. O mare parte dintre ei se duceau spre sala de mese a colegiului, sală ce separa cele două curți și din care ieșea, reținută, o lumină caldă. Doi dintre ei păreau în special nepotriviți unul cu altul. Unul, un tânăr, era înalt, slab și osos. Ascuns sub o haină grea, neagră, pășea ca un bărzoi ofensat.

Celălalt era mic, rotunjor și înainta cu o neliniște dizgrațioasă, ca un grup de veverițe vârstnice încercând să scape dintr-un sac. Părea și el mai în vârstă, dar era greu de spus cam cât avea. Dacă alegeai un număr la întâmplare, probabil că era un pic mai bătrân de atât, dar era imposibil de spus. Fața îi era puternic ridată și smocul de păr ce-i scăpase de sub căciulița roșie de schi era subțire, alb și avea ideile lui proprii despre cum ar vrea să stea. Și grăsunul

stătea ascuns sub o haină grea, dar pe deasupra purta o robă vălurită, cu bordură mov, foarte decolorată, semn al poziției sale academice unice și ciudate.

În timp ce mergeau, bătrânul făcea toată conversația. Arăta cu degetul spre puncte de interes de pe drum, deși era prea întuneric să le vadă. Tânărul spunea *o, da!* și *chiar? ce interesant...* și *măi, măi, măi!* și *Doamne Dumnezeule!* Dădea din cap cu seriozitate.

Au intrat nu pe ușa principală, ci printr-una mai mică de pe latura estică. Aceasta ducea către Sala Seniorilor și o anticameră cu pereți lambrisați cu lemn negru, unde se adunaseră profesorii să-și bată palmele și să facă *brrrr* înainte să intre la Marea Masă.

Întârziaseră și s-au dezbrăcat în grabă de paltoane. Era complicat pentru cel mai bătrân, trebuia să scoată roba și apoi, după ce-și dădea jos haina, să pună roba la loc, pe urmă să-și bage pălăria în buzunar și apoi să se întrebe unde-i fularul și să-și dea seama că nu și l-a luat, după care să caute batista în buzunare, apoi ochelarii și să-i găsească pe neașteptate înfășurați în fular, fiindcă-și adusese totuși fularul, dar nu-l purtase în ciuda vântului umed și aspru, ce părea suflarea unei vrăjitoare dinspre mlaștini.

L-a împins pe tânăr în hol înaintea lui și au luat ultimele două scaune libere de la masă, ridicând și coborând sprâncene pentru că întrerupseseră rugăciunea în latină.

Sala era plină. În lunile reci, veneau mai mulți studenți. Neobișnuit era și că luminaseră încăperea cu lumânări, ceea ce se făcea numai la ocazii speciale. Două mese lungi, pline se întindeau în bezna pâlپătoare. De la lumânări, fețele oamenilor păreau mai vii, vocile șoptite, clinchetul paharelor și al veselei păreau mai palpitate și, în colțurile întunecate ale sălii, toate secolele păreau prezente. Marea Masă forma o cruce la capăt și era ridicată deasupra celorlalte. Pentru că era o seară cu oaspeți, se stătea pe ambele părți, ca să încapă mai mulți, astfel că jumătate dintre meseni erau cu spatele la restul sălii.

– Așadar, tinere MacDuff, a spus profesorul odată ce s-au așezat și și-au desfăcut șervetele, mă bucur să te văd iar, dragul meu coleg. Mă bucur că ai venit. N-am nicio idee despre ce se-ntâmplă,